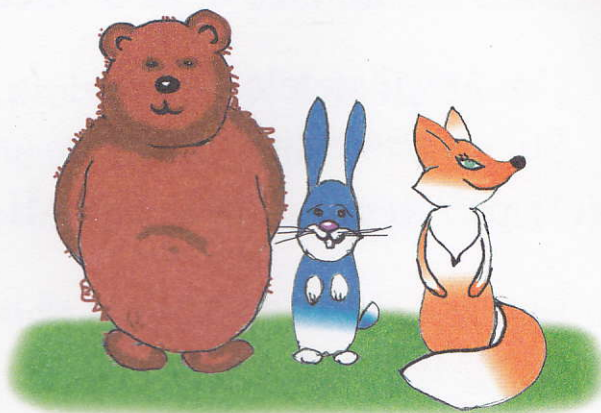

ABC-ul științelor

istorie, geografie, astronomie,
geometrie, matematică, botanică,
zoologie, anatomie, fizică, chimie

CZU 087.5

A 10

ISBN 978-9975-9535-0-4

Editura Epigraf 2006

Ilustrare: Vadim Rusu

Redactor: Ala Bujor

Pregătire prepress: Anatol Timotin

Tipar: Combinatul Poligrafic

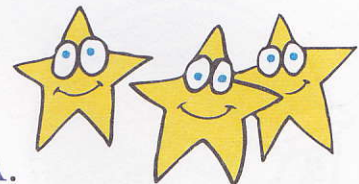
Ești curios să știi cum au trăit oamenii
cu mult timp în urmă?
Studiază **ISTORIA**.

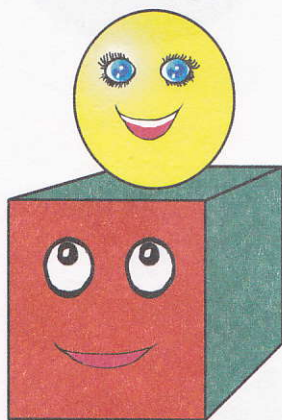
Știi cum e globul terestru?
Dar unde se află țara ta?
Dar ce este Africa?
Dacă nu, inițiază-te în **GEOGRAFIE**.

Urmărești stelele pe cer.
Știi ce este eclipsa de soare.
Te pasionează **ASTRONOMIA**.

Îți place să construiești și să modelezi?
GEOMETRIA te va ajuta.

Te pasionează lumea cifrelor?
Îți place să numeri?
Vrei să nu greșești când primești restul?
Atunci fă-te prieten cu **MATEMATICA**.

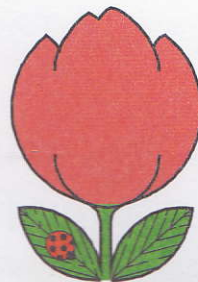

Copacii și florile te fascinează.

Îți place să îngrijești plantele.

Ce știi despre ele?

Ai nevoie de **BOTANICĂ**.

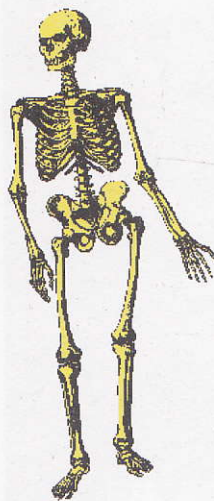
Îți place să observi animalele, fluturii, peștii?

Ești curios să afli mai multe despre ei?

Va trebui să te interesezi de **ZOOLOGIE**.

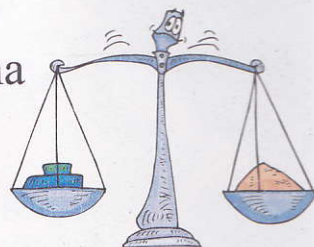
Îți pui întrebări despre felul în care funcționează corpul tău?

Vei afla răspunsul cu ajutorul **ANATOMIEI**.

Te-ai gândit vreodată cum merge mașina sau cum funcționează televizorul?

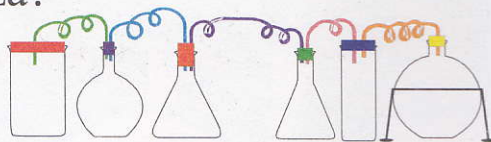
Răspunsul ți-l poate oferi **FIZICA**.

Ai observat că zahărul se topește în apă, că unele substanțe se colorează?

Vrei să știi ce e aerul?

CHIMIA îți va explica totul.

Pentru a fi om cultivat, trebuie să cunoști câte ceva din toate aceste științe care pot rezolva multe enigme.

ISTORIE

Istoria este știința care ne spune cum au trăit strămoșii noștri, cine au fost ei, cine sîntem noi.

Primii oameni

Omul trăiește pe pământ de câteva milioane de ani. La început el era sălbatic, locuia în peșteri, umbla aproape gol, se hrănea cu vînat crud, fructe și pomușoare. Omul trăia foarte puțin – pînă la 30 de ani, căci murea în războaie sau atacat de animalele sălbatice.

Cu timpul, omul a descoperit focul, a domesticit animale, și-a confecționat haine din piei și arme de vînatore: suliți, toporașe. Oamenii primitivi trăiau în triburi. Triburile se aflau deseori în război între ele.

Oamenii nu aveau pe atunci scris.

Epoca primitivă se împarte în câteva perioade: de piatră, de fier, de bronz.

Primele civilizații

Mai tîrziu, oamenii au început să lucreze pămîntul. Ei își construiau locuințe, stabilindu-se cu traiul într-un anumit loc. Unele din aceste localități au devenit înfloritoare. Astfel au apărut primele orașe-state. Șefii de triburi au devenit regi și împărați. Prizonierii de război erau făcuți robi și trebuiau să lucreze pentru stăpîinii lor.

Omul a creat scrisul. Se scria cu bețișoare de lemn pe tăblițe de lemn, lut ars sau pe pergament – piele de animal prelucrată. Oamenii scriau cu ajutorul unor desene, numite pictograme, apoi cu hieroglife. Alfabetul cu litere a fost inventat mai tîrziu.

Statele se dezvoltau și apăreau civilizații.

Cultura egipteană și cea greacă erau cele mai cunoscute.

Unii oameni au condus armate pentru a cuceri alte teritorii. Cei mai de vază conducători de oști au fost Alexandru cel Mare, Iulius Cezar, Hannibal.

Mult timp Europa nu știa de existența altor continente – Africa sau America. Navigatori curajoși au întreprins călătorii pentru a descoperi aceste continente. Astfel, oamenii au adus în Europa cartoful, floarea-soarelui, cafeaua, cacao, tutunul, mult aur și mulți robi.

Istoria țării noastre

Pe aceste pământuri locuiau cândva Dacii, un popor curajos. În frunte cu Burebista, apoi cu Decebal, Dacii au înfruntat multe pericole. Au fost însă învinși de Romani, care au cucerit pe rînd aproape toate țările Europei. Romanii s-au stabilit pe aceste meleaguri și s-au căsătorit cu femeile din Dacia.

Astfel a apărut poporul român și limba română. Cu secole în urmă, Moldova, una din țările în care locuiau românii, l-a avut domnitor pe Ștefan cel Mare, care și-a apărut țara de numeroși dușmani. El a învins în multe războaie și a construit biserici și mănăstiri. A fost un mare domnitor, supranumit Ștefan cel Mare și Sfînt.

Religia

La început omul credea în zei. Fiecare popor avea zeii săi, care reprezentau forțele naturii: soare, foc, apă, pământ, cer. Grecii se închinau lui Zeus, Afrodita, Poseidon, Atena; Romanii – lui Jupiter, Venus, Neptun etc. Zeul principal al Dacilor era Zamolxe.

Iisus Hristos a dus la apariția creștinismului – credința în Dumnezeu. După ce Hristos, considerat Fiul Domnului, a fost răstignit pe cruce, El a înviat și s-a înălțat la cer, ceea ce i-a făcut pe oameni să creadă în existența și puterea lui Dumnezeu. Biblia este cartea care conține învățătura creștină.

Noi sîntem creștini: ne facem semnul crucii, sărbătorim nașterea (Crăciunul) și învierea lui Iisus Hristos (Paștele), ne închinăm trinității, spunînd la sfîrșitul rugăciunii „În numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh, amin!”

Există însă oameni de alte religii, fiecare cinstindu-l pe dumnezeul său: musulmani, budiști, hinduși.

Din anul în care s-a născut Hristos a început o nouă numărătoare a anilor: se spune, de exemplu, anul 30 înainte de Hristos, anul 124 după Hristos. Acum sîntem în anul 2006.

Progresul

Omenirea s-a dezvoltat mereu, iar această dezvoltare se numește progres.

Omul n-a încetat niciodată să creeze, să inventeze. De la primele unelte din piatră, omul a ajuns să creeze telefonul, automobilul, televizorul, computerul.

Au fost construite corăbii, avioane, rachete.

S-au inventat multe medicamente care ne ajută să luptăm contra bolilor. Casele au devenit mari, solide și frumoase.

Au fost create opere de artă: picturi, sculpturi, compoziții muzicale.

Oamenii au descoperit continente, s-au încumetat să zboare în Cosmos, au cercetat fundul mărilor și al oceanelor.

Omenirea a realizat toate acestea pentru ca tu să trăiești mai mult și mai bine. Pentru ca tu să crezi la rîndul tău.

Dar pentru aceasta trebuie să cunoști cît mai multe lucruri.

Cine sînt strămoșii tăi? Cine este Iisus Hristos?

